

– praktisk hjelp til relevant formidling

Samtaleopplegg fra debatt om menneskesyn og menneskeverd

Hva er da et menneske?

Menneskesynet i to ulike livssyn: Hva forener, hva skiller – og hvorfor?

Debatten på Ungdommens Landsmøte (UL) 5. august 2011 handlet om menneskesyn, med utgangspunkt i to ulike livssyn, som ble representert av to personer.

Lars Gule er både filosof og forfatter, og er ansatt ved Høgskolen i Oslo og tidligere generalsekretær i Human-Etisk Forbund. Han representerer et sekulærhumanistisk livssyn.

Stefan Gustavsson er teolog og forfatter, og representerer det kristne livssynet. Gustavsson er generalsekretær i Svenska Evangeliska Alliansen og rektor ved Credoakademien i Stockholm og ansatt ved Mediehøgskolen Gimlekollen.

Debatten presenterte hva de to livssynene hevder om mennesket, dets verdi, hva som forener og hva som skiller – og begrunnelsene for dette.

Oppsummering av debatten

Begge debattantene fikk holde en innledning hvor de redegjorde for sitt syn. Gule begrunnet menneskeverdet i menneskets naturgitte evner til fornuft og evnen til å skape samfunn og sivilisasjon. «Menneskerettighetene er formulert for å beskytte menneskets verd. Vi trenger ikke å begrunne etikken i Gud, det er nok å begrunne den i vår evne til empati,» hevdet Gule.

Gustavsson sa at det kristne livssynet begrunner menneskets iboende verdi i at det er «skapt i Guds bilde». Mens kristen tro ser menneskeverdet som noe gudgitt, og derfor uforanderlig og absolutt, mener sekulærhumanismen at menneskeverdet er noe mennesker har funnet opp og blitt enige om. «Vi ser at menneskeverdet graderes ved utvelgelsen som foregår ved blant annet abortpraksisen. Kristen tro derimot gir mennesker samme verdi uansett rase, kjønn, evner og alder,» sa Gustavsson.

Samtalen dreide deretter videre inn på utfordringene i begrunnelsene («iboende gudgitt verdi» kontra «menneskelig enighet»). Deretter ble følgende områder berørt i løpet av debatten: Krig, dødsstraff og abort.

Spørsmål

Samtale om debatten og temaene generelt

1. Hva synes du om debatten? Hvilket inntrykk fikk du av debattantene?
2. Lærte du noe nytt av debatten?
3. Hva er «verdi»?
4. Hva er verdien til en hund? Hvordan avgjør vi hva noe er verdt?
5. Hvem bestemmer verdi?
6. Hva er «verdien» til et menneske? Hvordan avgjør vi hva mennesket er verdt?
7. Hva betyr ordet «menneskeverd» for deg? Hvilke assosiasjoner får du?
8. Hvorfor er «menneskeverd» så viktig i dag?

Samtale om de to livssynene

9. Hva lærte du om sekulærhumanistisk og kristent livssyn i debatten?
10. Hva vet du om disse livssynene fra før?
11. Beskriv synet på mennesket ut fra et kristent og et sekulærhumanistisk menneskesyn:
 - Hvordan begrunnes menneskets verdi?
 - Hvordan begrunnes menneskets særstilling i forhold til dyrene?
 - Hvordan begrunnes menneskenes likeverd?
12. Hva er felles og hva er ulikt i det kristne menneskesynet og et sekulærhumanistisk menneskesyn?

Samtale om spørsmålene ut fra eget livssyn

Her kan man godt ta utgangspunkt i hva Gule og Gustavsson sa i debatten, og så formulere sitt eget syn.

1. Hva sier mitt livssyn om hvem mennesket er?
2. Hva gir egentlig mennesket verdi, ut fra mitt livssyn?
3. Hvordan utfordres mitt menneskesyn i møte med 22. juli 2011?
4. Hvilke konsekvenser får mitt menneskesyn i møte med aktuelle etiske dilemmaer innenfor bioetikk (for eksempel genmanipulasjon) og helsepolitikk (for eksempel abort, Downs syndrom, eutanasi og surrogatbarn)?
5. Hva kan humanetikere og kristne stå sammen om?
6. Og hva er humanetikere og kristne særlig uenige om?
7. Hvorfor skulle andre velge akkurat mitt menneskesyn?

Lenker

Om [Lars Gule](#)

[Human-Etisk Forbund](#)

Human-Etisk Forbunds [menneskesyn](#)

Stefan Gustavssons [blogg](#)

[Kristent menneskesyn](#): En grundig presentasjon ved John Steinar Jacobsen

Bok om det kristne menneskesynet:

[Gjør som Gud - bli menneske](#) Stefan Gustavsson, (Oslo: Lunde, 2007). Boken er et forsøk på å gi et helhetsbilde av hva det innebærer å være kristen – en slags moderne troslære. Det handler om åndelighet med et menneskelig ansikt.

Om [menneskerettigheter \(Wikipedia\)](#)

Om debatten på [ULs nettsider](#)

Generalsekretæren i IMF [om debatten](#)